

PROTOKÓŁ POKONTROLNY

Temat kontroli: Analiza gospodarki wodnej w mieście w latach 2015-2016 r.

Podstawa prawna i termin kontroli: Na podstawie Uchwały Rady Miasta Podkowa Leśna nr 193/XXXIII/2016 z dnia 29 grudnia 2016 r. Komisja Rewizyjna przeprowadziła planowaną kontrolę w terminach: 20.10.2017, 25.10.2017 oraz 23.11.2017 r.

Kontrolowana jednostka i miejsce kontroli: Urząd Miasta w Podkowie Leśnej, ul. Akacjowa 39/41.

Osoby składające wyjaśnienia: Pracownicy Referatu Infrastruktury Komunalnej - Główny Specjalista Hanna Stefankiewicz, Pomoc Administracyjna Sławomir Pasterski.

W myśl ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków na gminie ciąży obowiązek dostarczania mieszkańcom wody. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, obligatoryjne zadania własne gminy obejmują, m.in. kwestie związane z zapewnieniem realizacji kanalizacji, wodociągów oraz zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę. Zasada ta jest powtórzona w art. 3 ust. 1 u.z.w.o.ś. Natomiast w myśl art. 3 ust. 3 u.z.w.o.ś., gmina ustala kierunki rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Analiza gospodarki wodnej w mieście Podkowa Leśna ma na celu sprawdzenie stanu faktycznego z pożądanym efektem, jakim jest bilansowanie się wody w sieci. Prawidłowe zbilansowanie wody w sieci jest podstawowym elementem oceny efektywności pracy wodociągu w aspekcie zużycia i strat wody.

Celem kontroli była ocena prawidłowości i gospodarności działań miasta w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w związku z brakiem zgodności finansowej między wydatkami a dochodami w zadaniu dotyczącym świadczenia usług wodno-kanalizacyjnych.

Na terenie Podkowy Leśnej wykonanie usługi konserwatora sieci kanalizacyjnej i urządzeń kanalizacyjnych, wodociągowej, sieci wodociągowej, zbiornika wody, układu technologicznego uzdatniania wody czystej w latach 2016-2018 zaangażowany jest podmiot „GEA-NOVA” Sp. z o.o. (Stare Babice), który wygrał przetarg nieograniczony ogłoszony przez Miasto w dniu 14.12.2015 r. W 2015 r. wykonawcą usługi konserwatora sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej i SUW na terenie miasta Podkowa był Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Grodzisku Mazowieckim (dalej ZWiK).

Źródłem wody w naszych wodociągach są wody podziemne. Poza ujęciami wody w Podkowie Leśnej miasto zaopatruje się w wodę z wodociągu brwinowskiego ze względu na korzystanie przez mieszkańców Żółwina i Owczarni z wody podkowieńskiej. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Podkowie Leśnej rozpoczęła się w 1997 roku, zakończona ostatecznie w 2008 r. Inwestycja kosztowała miasto łącznie ponad 26 mln złotych. Ostatnia rata kredytu zaciągniętego na ten cel Miasto spłaciło w 2010 r. Na koniec 2016 r. łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 44,2 km, a sieci kanalizacyjnej 44,6 km.

W badanym okresie na terenie Miasta Podkowa Leśna cena za 1 m³ dostarczonej wody wynosi 2,20 zł (plus obowiązujący podatek VAT), co określa uchwała nr 34/VII/2015 Rady Miasta Podkowa Leśna z dnia 28.04.2015 r. (i następne). Ta sama uchwała określa również cenę jaką muszą zapłacić mieszkańcy za odprowadzenie od odbiorcy 1 m³ ścieków, mianowicie 7,28 zł (plus obowiązujący podatek VAT). Stawki opłat określono na podstawie niezbędnych przychodów dla prowadzenia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Miasta Podkowa Leśna, tj. sumę rocznych należności za wodę/ścieki, wynikających z cen i stawek w zł, podzielonej przez roczną wielkość w sprzedaży wody w m³. Stawki te w badanym okresie nie uległy zmianie względem poprzednich lat. Zadanie przedstawienia wniosku o zatwierdzenie taryf jak również weryfikacji przedstawionych kosztów realizowane jest przez pracowników Referatu Infrastruktury Komunalnej UM.

Woda surowa wymaga przed wtłoczeniem do sieci oczyszczania (uzdatnienia). Woda na obróbkę technologiczną jest zużywana na płukanie filtrów, końcówek oraz przyłączy na sieci. Powyższe generuje koszty, które nie obciążają mieszkańców i innych odbiorców (podobnie jak hydranty i zdroje uliczne).

Handwritten signatures in blue ink:
Two signatures on the left, one larger and more legible, the other smaller and more scribbled.
A signature on the right, appearing to be "J.P." with a checkmark below it.

Zestawienie przychodów i wydatków w latach 2015-2016 za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków – działy 400 i 900 klasyfikacji budżetowej.

2015 r.	2016 r.
Wydatki	
– związane z administrowaniem, eksploatacją, obsługą i konserwacją sieci wodociągowej, a także SUW (dział 400 rozdział 40002)	
245 223,70 zł*	317 782,94 zł**
Dochody	
– tytułem opłaty za korzystanie z wodociągu, za podłączenie do wodociągu, odsetki za zwłokę	
384 646,71 zł	406 761,48 zł
Różnica (wydatki i dochody)	
+139 423,01 zł	+88 978,54 zł
Ilość m³ wody pobranej z wodociągu miejskiego (zafakturowanej)	
159 368 m ³	169 443 m ³
Wydatki	
– związane z administrowaniem, eksploatacją, obsługą i konserwacją sieci kanalizacyjnej (dział 900 rozdział 90001)	
1 077 438,65 zł	1 013 735,79 zł
Dochody	
– tytułem opłaty za korzystanie z kanalizacji, za podłączenie do kanalizacji i odsetki za zwłokę	
1 072 646,38 zł	1 137 686,68 zł
Różnica (wydatki i dochody)	
-4 792,27 zł	123 950,89 zł

Tabela 1. Zestawienie dochodów i wydatków systemu wodno-kanalizacyjnego w latach 2015-2016.

* UM w stosunku do 2014 r. wydatkował mniej o 72 785,25 zł (oszczędność m.in. na energii elektrycznej SUW)
 ** zwiększony wydatek w 2016 r. wynikał z zakupu wodomierzy na kwotę 72 639,55 zł w związku z prowadzoną przez UM akcją wymiany wodomierzy u mieszkańców Podkowy Leśnej.

Zużycie wody z wodociągu i zafakturowanej wyniosło 159 368 m³ w 2015 r. oraz 169 443 m³ w roku następnym. W badanym okresie 2015-2016 r. miasto z tytułu dostarczania wody uzyskało dochód w wysokości 228 401,55 zł (różnica wydatki-dochody), podczas gdy poprzez system odprowadzania ścieków uzyskano wpływy w wysokości 119 158,62 zł. Łącznie system wodno-kanalizacyjny zamknął się nadwyżką w wysokości 347 560,17 zł. Na przestrzeni lat (2011-2016) dochody z tytułu dostarczania wody były zawsze większe niż wydatki, podczas gdy różnica między dochodami a wydatkami w przypadku systemu odprowadzania ścieków zazwyczaj była niekorzystna z finansowego punktu widzenia. Większe dochody z tytułu sprzedaży wody i odbiorów ścieków w ostatnim czasie spowodowane są poprawą ściegłości i windykcji zaległości (informacja na temat zaległości tabela nr 8). Różnica między dochodem a wydatkami była pokrywana na inwestycje w kolejnych latach i stanowiła podstawę do niepodwyższania stawek za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków w Mieście Podkowa Leśna.

Szczegółowe wydatki związane z administrowaniem, eksploatacją, obsługą i konserwacją sieci wodociągowej, a także stacji uzdatniania wody w latach 2015-2016 przedstawiają się następująco:

	2015 r.	2016 r.
Zakup wodomierzy, zaworów, przetwornicy itp.	22 870,70 zł	72 639,55 zł
Energia elektryczna SUW	70 282,44 zł	83 514,11 zł
Konserwacja sieci wodociągowej	125 025,00 zł	128 999,92 zł
Opłaty roczne m.in. za pobór wód podziemnych	13 831,92 zł	11 805,64 zł
Monitoring SUW, serwis systemu, badania wody, czynności sanitarne i in.	14 213,39 zł	13 984,92 zł
Zadanie inwestycyjne – wybudowanie przyłącza wodociągowego do Parku Przyjaźni Polsko-Węgierskiej	-	6 838,80 zł

[Handwritten signatures]

Suma	245 223,70 zł	317 782,94 zł
-------------	----------------------	----------------------

Tabela 2. Wydatki – sieć wodociągowa.

Dla porównania system odprowadzania ścieków na przestrzeni badanego okresu przedstawia się następująco:

	2015 r.	2016 r.
Dochody – Opłaty za korzystanie z kanalizacji, za podłączenie do kanalizacji i odsetki za zwłokę	1 072 646,38 zł	1 137 686,68 zł
Wydatki, w tym:	1 077 438,65 zł	1 013 735,79 zł
Zakup materiałów eksploatacyjnych	93 948,29 zł	43 945,20 zł
Energia elektryczna do URT	95 742,43 zł	108 667,77 zł
Konserwacja sieci	124 621,32 zł	119 256,20 zł
Odebrane ścieki	750 135,50 zł	727 401,98 zł
SMS-owa obsługa	12 713,67 zł	9 885,40 zł
Opłaty roczne	277,44 zł	323,44 zł
Inwestycje Budowa przyłącza kanalizacyjnego do Parku Przyjaźni Polsko-Węgierskiej	-	4255,80 zł
Różnica (wydatki i dochody)	-4 792,27 zł	123 950,89 zł

Tabela 3. Wydatki – sieć kanalizacyjna.

Infrastruktura wodociągowa

Konserwator sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody spisuje stan wodomierzy znajdujących się w następujących lokalizacjach na terenie miasta: ul. Warszawska – SUW, ul. Kwiatowa – ujęcie czwartorzędowe (S1, S2), ul. Lilpopa k. Pałacyku - ujęcie oligoceńskie (S3), ul. Jaskółcza, ul. Jana Pawła II, ul. Wiewiórek, ul. Kazimierzowska-Paproci oraz ul. Letniskowa – Zachodnia, ul. Dzików oraz przy parkingu ul. Kościelna/Akacjowa (zdrój uliczny). Na terenie cmentarza zlokalizowany jest drugi zdrój uliczny nie wyposażony w wodomierz.

Miasto Podkowa Leśna zapewnia dostawę wody z własnej Stacji Uzdatniania Wody do sieci wodociągowej wsi Żółtwin i Owczarni na zasadzie wzajemności, tj. Gmina Brwinów oddaje taką samą ilość wody (zgodnie z odczytami wodomierzy zainstalowanymi w ul. Jaskółczej, Jana Pawła II i Wiewiórek). Rozliczenie ilości wody wypływającej z podkowieńskiej sieci odbywa się na podstawie wartości wodomierzy zlokalizowanych na ul. Jaskółczej oraz Dzików, podczas gdy woda wpływająca z sieci brwinowskiej jest zliczana na podstawie odczytów wodomierzy przy ul. Jaskółczej, Wiewiórek, Letniskowej, Jana Pawła II i Paproci (załącznik nr 2). Gospodarstwa domowe na granicznych ulicach w Podkowie Leśnej podpięte są pod wodociąg brwinowski, podobnie brwinowskie gospodarstwa są podłączone pod wodociąg podkowieński, np. przy ul. Wiewiórek (za które płaci Brwinów). Porozumienie z Brwinowem mówi o tym, że dostarczamy wodę przy zastosowaniu zbliżonych stawek.

Wykonawca ma obowiązek oddać lub pobrać odpowiednią ilość wody wynikającą z tego rozliczenia w ciągu 7 dni (tak aby bilans wody pobranej i oddanej równał się zero). W tym celu konserwator sieci znacząco obniża ciśnienie wody w sieci podkowieńskiej, ponieważ woda brwinowska samoczynnie wpływa do naszej sieci w momencie kiedy jest niższe ciśnienie lub oddanie wody wiąże się z zamknięciem stacji SUW, lecz ze względu na proces zagniwania wody stojącej stan taki nie może trwać zbyt długo. Z tych względów proces prawidłowej wzajemnej relacji wody jest utrudniony.

Wodomierz ze zdroju ulicznego przy parkingu ul. Kościelna/Akacjowa w ciągu 6 miesięcy wskazał zużycie wody w wysokości 89 m³ (wskazanie w dniu 28.01.2016 r. wynosiło 2225 m³, natomiast w dniu 30.06.2016 r. 2314 m³) (Załącznik nr 3 i 4). Jest to ilość wody porównywalna do zużywania przez 4-osobową rodzinę w analogicznym okresie.

Mars
ops
Jan
Jul
Stu
D. P.

Bilans wody na przykładzie 2016 r.

Różnica w rozliczeniu wody	Produkcja SUW	Bilans wody
2016 r.		
4 509 m ³	218 366 m ³	222 875 m ³

Tabela 4. Różnica w rozliczeniu wody przez Miasto Podkowa Leśna dostarczonej z SUW Brwinów i przekazanej dalej na potrzeby Gminy Brwinów w latach 2015-2016.

Zaległości w opłatach

Stan na koniec 2015 r.		
Zaległości w opłatach za korzystanie z urz. wodociągowych	38 413,93 zł	10,09%
Zaległości w opłatach za korzystanie z urz. kanalizacyjnych	114 088,36 zł	10,73%
Stan na koniec 2016 r.		
Zaległości w opłatach za korzystanie z urz. wodociągowych	39 771,39 zł	9,93%
Zaległości w opłatach za korzystanie z urz. kanalizacyjnych	117 827,08 zł	10,45%

Tabela 5. Zaległości w opłatach.

Zaległości z tytułu opłat za korzystanie z urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych od mieszkańców pozostają na stałym poziomie ok. 10%.

W UM w 2016 r. powołano zespół kontrolujący świadczenia usług wodno-kanalizacyjnych, który wykrył duże zaniedbania jeśli chodzi o dokumentację w Referacie Gospodarki Komunalnej UM (obecnie Referat Infrastruktury Komunalnej), który zajmował się m.in. gromadzeniem umów z mieszkańcami na korzystanie z usług wodno-kanalizacyjnych. Jak wynika z prac zespołu ok. 70% wszystkich mieszkańców podłączonych do sieci płaciło za wodę, z czego jedynie ponad połowa miała zawarte aktualne umowy. Podobnie sytuacja wyglądała z kanalizacją. Z wyjaśnień pracownika Referatu Infrastruktury Komunalnej udzielonej Komisji wynika, że sytuacja obecnie się poprawiła (wpływy tytułem opłaty za korzystanie z sieci wodno-kanalizacyjnej wzrosły z kwoty 1 457 293,09 zł do 1 544 438,16 zł, co daje wzrost o 87 155,07 zł – tj. ok. 6%). Jednak wciąż należy edukować mieszkańców w celu zachęcenia właścicieli nie podłączonych posesji do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (wciąż jest kilkanaście domostw nie podłączonych do kanalizacji).

Amortyzacja

Oddanie do użytku sieci wodno-kanalizacyjnej wiąże się z kosztem zużycia danego środka trwałego w czasie, czyli amortyzacją. Jako koszt stały powinien być uwzględniony w stawce za 1 m³ dostarczonego produktu. Inwestycja budowy sieci wodociągowej zamknęła się w kwocie 10 575 073,62 zł. W przypadku sieci kanalizacyjnej łączny koszt budowy wyniósł 15 575 643,33 zł. Roczny koszt amortyzacji sieci wodociągowej wynosi 475 878,33 zł, natomiast sieci kanalizacyjnej 700 903,95 zł.

Odpisy amortyzacyjne/rok		Bilans otwarcia
Sieć wodociągowa	393 198,03 zł	8 737 733,89 zł
Studnia 11.12.1995 r.	1 083,38 zł	24 075,00 zł
Studnia 31.12.1995 r.	1 083,38 zł	24 075,00 zł
Studnia oligoceńska 01.01.1994 r.	4 354,24 zł	96 760,90 zł
SUW	76 159,30 zł	1 692 428,83 zł
Suma	475 878,33 zł	10 575 073,62 zł
Odpisy amortyzacyjne/rok		Bilans otwarcia
Sieć kanalizacyjna	661 391,59 zł	14 697 590,93 zł
Sieć kanalizacyjna inwestowana wspólnie z Milanówkiem	39 512,36 zł	878 052,40 zł
Suma	700 903,95 zł	15 575 643,33 zł
Łączny koszt	1 176 782,28 zł	26 150 716,95 zł

Tabela 6. Koszty wynikające z amortyzacji środka trwałego.

Yasuo Ape *Jan*

Nie doliczanie kosztów amortyzacji do stawek za 1m³ dostarczania wody i odprowadzania ścieków powoduje koszt po stronie Miasta, który można uznać za dotowanie mieszkańców przez Miasto.

Bieżąca konserwacja

W 2015 r. w związku z przekazaniem usługi konserwacji sieci, Zakład WiK Sp. z o.o. przeprowadził kontrolę stanu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Podkowie Leśnej. ZWiK stwierdził zły stan obiektów, który był skutkiem niewłaściwie prowadzonej od dłuższego czasu eksploatacji sieci oraz braku należytej kontroli ze strony Miasta (Raport z przeglądów obiektów wodociągowych i kanalizacyjnych w Podkowie Leśnej, 13.01.2015 r.). W obecnie obowiązującej umowie na konserwację sieci wodno-kanalizacyjnej z Przedsiębiorstwem „Gea-Nova” Miasto zastrzegło zapis dotyczący montażu nowych lub wymiany na nowe 15 sztuk zasuw w okresie 3 lat na koszt Wykonawcy. Miasto w ramach bieżących potrzeb wymienia pompy, utrzymując sieć w należytej sprawności. Planuje się modernizację sieci polegającą na zamknięciu sieci wodociągowej w sieć pierścieniową (obecnie układ nie jest zamknięty). Inwestycja ma poprawić ciśnienie w sieci, jakość wody, spadną również koszty na płukanie końcówek.

Korzystanie z sieci wodociągowej powinno być zgodne z zapisami Miejsowego Planu Zagospodarowania Miasta Podkowa Leśna, gdzie jest zapis mówiący, że „do czasu uzyskania wystarczającego zaopatrzenia w wodę z ujęć poza Podkową Leśną zaopatrzenie w wodę będzie się odbywało z ujęć w Podkowie Leśnej poprzez stacje uzdatniania wody przy ul. Warszawskiej”. Co oznacza, że zakładano inne źródła zaopatrzenia w wodę ze względu na „uwarunkowania przyrodniczo-ekologiczne”. W Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Podkowa Leśna można znaleźć uchwałę ws. przyjęcia regulaminu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków dla Miasta Podkowa Leśna z 2002 r., który zakładał swoją przydatność do czasu powołania gminnej jednostki organizacyjnej, która będzie prowadzić działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (uchwała nr 232/XLIII/2002 r. z dnia 27 września 2002 r.).

Wnioski

- Koszty eksploatacji sieci wodociągowej oraz pozostałych kosztów związanych z funkcjonowaniem sieci w stosunku do przychodów na przestrzeni dwóch lat bilansuje się (bez uwzględnienia kosztów amortyzacji i nakładów inwestycyjnych),
- Naprawa urządzeń sieci wodociągowej (i kanalizacyjnej) odbywa się na bieżąco, Miasto planuje zamknąć sieć, co przełoży się na oszczędność użycia wody w technologicznym procesie płukania końcówek,
- Miasto wciąż dopłaca. W badanym okresie 2015-2016 r. miasto z tytułu dostarczania wody uzyskało dochód w wysokości 228 401,55 zł, podczas gdy poprzez system odprowadzania ścieków uzyskano wpływy w wysokości 128 743,16 zł. Łącznie system wodno-kanalizacyjny zamknął się nadwyżką w wysokości 347 560,17 zł. W zestawieniu z kosztem amortyzacji 1 176 782, 28 zł oraz nakładami inwestycyjnymi system nie bilansuje się (UM przedstawił skalkulowane stawki w 2017 r.),
- W 2017 roku Urząd Miasta prowadzi wymianę wodomierzy u mieszkańców Podkowy Leśnej korzystających z miejskiej sieci wodociągowej. Dzięki nowej technologii, precyzyjne dane o stanie liczników mogą być w dowolnym czasie przesyłane, za pomocą urządzeń odczytujących dane radiowo z nakładek zamontowanych na wodomierzach, bezpośrednio do urzędu. To znacznie ułatwi pracę urzędu oraz zminimalizuje błędy pomiaru wynikające z błędów ludzkiego.

Zalecenia

- Skalkulowane przez UM ceny i stawki opłat z uwzględnieniem amortyzacji i ostatnich nakładów inwestycyjnych należy przedyskutować na forum Rady Miasta, w celu omówienia częściowej rekompensaty nakładów finansowych,
- Zawrzeć porozumienie międzygminne w sprawie powierzenia zadania publicznego obejmujące odprowadzanie ścieków i dostarczania wody (na zasadzie art. 74 ust. 1 i 2 u.s.g.),
- Uaktualnić regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków (uchwała nr 232/XLIII/2002 r. z dnia 27 września 2002 r.) zgodnie z art. 19 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,

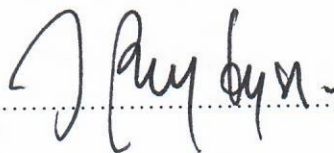
Jan
R. K.
J. P.

- Zgodnie z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego UM powinien szukać alternatywnych źródeł zaopatrzenia w wodę poza Podkową Leśną ze względu na uwarunkowania przyrodniczo-ekologiczne miasta (§ 66 MPZ),
- Wyposażyć zdroj na cmentarzu w wodomierz.

Niniejszy protokół został przyjęty w głosowaniu przez członków Komisji Rewizyjnej, obecnych na posiedzeniu w dniu 23.11.2017 r.

Za głosowali:

Joanna Przybysz

Olga Jarco

Andrzej Porowski

Zbigniew Habierski

Marcin Kaliński

